II. Normativ-huquqiy hujjatlar

7.O‘zbekiston Respublikasining 2015-yil 4-sentabrdagi O‘RQ-394-son “Jismoniy tarbiya va sport to‘g‘risida”gi O‘zbekiston Respublikasi Qonuniga o‘zgartish va qo‘shimchalar kiritish haqida”gi Qonuni //https://lex.uz/docs/-2742233.

8. “Sog‘lom turmush tarzini keng tatbiq etish va ommaviy sportni yanada rivojlantirish chora-tadbirlari” 2020 yil 30 oktyabr, PF-6099-son.

9. O‘zbekiston Respublikasining 2019-yil 16-dekabrdagi O‘RQ-595-son “Maktabgacha ta’lim va tarbiya to‘g‘risida”gi Qonuni //https://lex.uz/docs/-4646908.

III. Maxsus adabiyotlar

10. Usmonxodjayev T.S., Keldiyorov Sh.Ye., Chorshamiyev N.A., Usmonxodjayev S.T., Xolikov B.X., Sport turliriga oid turdosh harakatli o‘yinlar O‘quv qo‘llanma., Toshkent 2020. – 205 b.

11. Мирзанов Ш.С., Усманходжаев Т.С., Чоршамиев Н.А. Подвижные игры: Учебник. – T.: “O‘zkitobsavdonashriyoti”, 2020. – 132 с.

12. Qirg‘izov I.M. Sport va harakatli o‘yinlarni o‘qitish metodikasi., O‘quv qo‘llanma., Toshkent 2020. – 320 b.

13. Kerimov F.A.Yakka kurash elementlariga ega bo‘lgan harakatli o‘yinlar., O‘quv qo‘llanma Toshkent 2015

14. Karimov B.B. Kurash turlari va uni o‘qitish metodikasi: o‘quv qo‘llanma. – Qarshi: “Nasaf” nashriyoti, 2019. – 176 b.

15. Mirzanov Sh.S., Karimov U.R. Yakkakurash sport turlari (kurash): o‘quv qo‘llanma /Sh.S. Mirzanov, U.R. Karimov. – T.: “O‘zkitobsavdonash-riyoti”, 2020. – 108 b.

16. Pulatov A.A., Ummatov A.A. Sport va harakatli o‘yinlar (voleybol) darslik /A.A. Pulatov, A.A. Ummatov – T. “O‘zkitobsavdonashriyoti”, 2020. – 224 b.

17. Usmonxujayev T.S., Meliyev X. Milliy harakatli o‘yinlar. - Toshkent. O‘zDJTI, 2000.

18. Xo‘jayev P.Raximkulov K.D. Harakatli o‘yinlar va uni o‘qitish metodikasi. -T.: Chulpon, 2011.

19. Raximkulov K. Kichik yoshdagi bolalarning qadi-qomatini rivojlantirishga mo‘ljallangan mashqlar va harakatli o‘yinlar. - Toshkent. O‘zDJTI, 2001.

IV. Elektron ta’lim resurslari

20. http://www.ziyonet.uz
21. http://www. minsport.uz
22. http://www.sportedu.uz

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
JISMONIY TARBIYA VA SPORT VAZIRLIGI

JISMONIY TARBIYA VA SPORT BO‘YICHA MUTAXASSISLARNI ILMIY-METODIK TA’MINLASH, QAYTA TAYYORLASH VA MALAKASINI OSHIRISH MARKAZI

“Tasdiqlayman”
Markaz direktori
__________ I.Tursunaliyev
“ 14 ” 01 2021-yil

HARAKATLI O‘YINLARNI O‘QITISH USLUBIYATI

moduli bo‘yicha

ISHCHI O‘QUV DASTURI

“Jismoniy tarbiya instruktori” yo‘nalishi bo‘yicha maktabgacha ta’lim tashkilotlari pedagog kadrlarini malakasini oshirish kursi uchun

Toshkent – 2021

Modulning ishchi o‘quv dasturi O‘zbekiston Respublikasi Maktabgacha ta’lim vazirligi bilan 2020-yil 31-dekabrda kelishilgan holda Jismoniy tarbiya va sport vazirligi tomonidan 2021-yil 4-yanvarda tasdiqlangan namunaviy o‘quv reja va o‘quv dasturga muvofiq ishlab chiqilgan.

Tuzuvchilar:

F.T.Abdullayev - Markazning “Sport mashg‘ulotlarini tashkil etish metodikasi” kafedrasi dotsenti, p.f.n.

B.P.Pardayev - Markazning “Sport mashg‘ulotlarini tashkil etish metodikasi” kafedrasi o‘qituvchisi

P.Sh.Shilmanov Markazning Nukus filiali “Jismoniy tarbiya metodikasi” kafedrasi dotsenti, p.f.n., dotsent

Taqrizchilar:

G‘.Q.Rajabov - O‘zDJTSU “Boks, taekvondo, qilichbozlik nazariyasi va uslibiyati” kafedrasi mudiri, PhD, dotsent.

O.S.Jumanov - Markazning “Sport mashg‘ulotlarini tashkil etish metodikasi” kafedrasi mudiri, p.f.n., dotsent.

Ishchi o‘quv dasturi “Sport mashg‘ulotlarini tashkil etish metodikasi” 2021-yil 4-yanvarda o‘tkazilgan 1 -sonli yig‘ilish bayoni bilan tasdiqqa tavsiya qilingan.

Kafedra mudiri **O.S.Jumanov**

6-mavzu. Kichik, o‘rta, katta va tayyorlov guruhlarida harakatli o‘yinlar orqali sport o‘yinlari elementlarini o‘rgatish

Reja:

6.1. Harakatli o‘yinlar yordamida sport turlari elementlarini o‘rgatish.

6.2. Tarbiyalanuvchilar yoshiga mos sport turlari elementlarini tashkil topgan harakatli o‘yinlar tanlash.

Kichik guruhlarda basketbol sport turi elementlarini o‘rgatish. O‘rta va katta guruhlarda gandbol va voleybol sport turlari elementlarini o‘rgatish. Tayyorlov guruhlarida futbol sport turi elementini o‘rgatish. Tarbiyalanuvchilar yoshiga mos sport turlari elemenlaridan tashkil topgan harakatli o‘yinlar tanlash.

7-mavzu. Kun tartibidagi jismoniy tarbiya mashg‘ulotlarida harakatli o‘yinlarni qo‘llash

Reja:

7.1. Harakatli o‘yin turlari.

7.2. Harakatli o‘yinlarning bola qaddi-qomatini rivojlantirishdagi o‘rni.

Tezkor o‘ynaladigan harakatli o‘yinlar.Tarbiyalanuvchilarni tinchlantiruvchi harakatli o‘yinlar. Tarbiyalanuvchilar tayanch harakat apparatini rivojlantiruvchi harakatli o‘yinlar.

Dasturning axborot-metodik ta’minoti

Modulni o‘qitish jarayonida ishlab chiqilgan o‘quv-metodik materiallar, tegishli soha bo‘yicha ilmiy jurnallar, Internet resurslari, multimediya mahsulotlari va boshqa elektron va qog‘oz variantdagi manbalardan foydalaniladi.

ADABIYOTLAR RO‘YXATI

I. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining asarlari

1. Mirziyoyev Sh.M. Milliy taraqqiyot yo‘limizni qat’iyat bilan davom ettirib, yangi bosqichga ko‘taramiz – Toshkent: “O‘zbekiston”. 2017. – 592 b.

2. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob halqimiz bilan birga quramiz. – Toshkent: “O‘zbekiston”. 2017. – 488 b.

3. Mirziyoyev Sh.M. Milliy taraqqiyot yo‘limizni qat’iyat bilan davom ettirib, yangi bosqichga ko‘taramiz. 1-jild /Sh.M. Mirziyoyev. – Toshkent: “O‘zbekiston”, 2018. – 592 b.

4. Mirziyoyev Sh.M. Xalqimizning roziligi bizning faoliyatimizga berilgan eng oliy bahodir. 2-jild /Sh.M. Mirziyoyev. – Toshkent: “O‘zbekiston”, 2019. – 400 b.

5. Mirziyoyev Sh.M. Niyati ulug‘ xalqning ishi ham ulug‘, hayoti yorug‘ va kelajagi farovon bo‘ladi. 3-jild /Sh.M. Mirziyoyev. – Toshkent: “O‘zbekiston”, 2019. – 592 b.

6. Mirziyoyev Sh.M. Milliy tiklanishdan – milliy yuksalish sari. 4-jild /Sh.M. Mirziyoyev. – Toshkent: “O‘zbekiston”, 2020. – 400 b.

Harakatli o‘yinlarning kelib chiqishi. Harakatli o‘yinlarning rivojlanishi. Milliy harakatli o‘yinlar.

Harakatli o‘yinlarning davrlarga bo‘linishi.

2-mavzu. Harakatli o‘yinlarni tashkil qilish shakllari, o‘rgatish va o‘tkazish. uslubiyati

Reja:

2.1. Harakatli o‘yinlarni tashkil qilish va o‘rgatish .

2.2. Harakatli o‘yinlarni o‘tkazish uslubiyati.

Maktabgacha ta’lim tashkilotlarida harakatli o‘yinlarni tashkil qilish uslubi. Harakatli o‘yinlarni o‘rgatishda tushuntirish, jihoz va anjomlardan foydalanish. Harakatli o‘yinlarni o‘tkazishda zamonaviy pedagogik texnalogiyalardan foydalanish.

3-mavzu. Milliy harakatli o‘yinlar

Reja:

3.1. Xalq milliy harakatli o‘yinlarini o‘tkazish uslubiyoti.

3.2. Milliy harakatli o‘yinlarning vazifasi.

Milliy harakatli o‘yinlarning shakli. Milliy harakatli o‘yinlarning sog‘lomlashtiruvchi, tarbiyaviy va ta’limiyligi. Milliy harakatli o‘yinlarning tarbiyalanuvchilar organizmiga ta’siri.

4-mavzu. Harakatli o‘yinlarni o‘tkazish qoidalari va tarbiyaviy axamiyati

Reja:

4.1. Harakatli o‘yinlarning tarbiyaviy axamiyati.

4.2. Harakatli o‘yinlarni o‘tkazish qoidalari.

Jismoniy tarbiya mashg‘ulotlari orqali tarbiyalanuvchilarning tarbiyaviy faolligini oshirish. Guruxlarda o‘tkaziladigan harakatli o‘yinlarning tarbiyaviy ahamiyati. Jamoali harakatli o‘yinlarni o‘tkazish uslubiyoti. Sport anjomlar va jihozlarda harakatli o‘yinlar o‘tkazish.

AMALIY MASHG‘ULOTLAR MAZMUNI

5-mavzu. Harakatli o‘yinlarni tarbiyalanuvchilar yoshiga mos holda tanlash

Reja:

5.1. Bolalarda tezkorlikni rivojlantirishda harakatli o‘yinlarning axamiyati.

5.2. Bolalarda chaqqonlik sifatlarini rivojlantirish

Harakatli o‘yinlar orqali tarbiyalanuvchilarning tezkorlik sifatini oshirish. Harakatli o‘yinlar orqali tarbiyalanuvchilarning chaqqonlik sifatini oshirish. Harakatli o‘yinlar orqali jismoniy sifatlarni tarbiyalash.

Modulning maqsadi va vazifalari

Modulning maqsadi: maktabgacha ta’lim tashkilotlari jismoniy tarbiya instruktorlarining innovatsion yondoshuvlar asosida o‘quv-tarbiyaviy jarayonlarini yuqori saviyada tashkil etish, sohadagi ilg‘or tajribalar, zamonaviy bilim va malakalarni o‘zlashtirish va amaliyotga joriy etishlari uchun zarur bo‘ladigan kasbiy bilim, ko‘nikma va malakalarini takomillashtirish, shuningdek ularning ijodiy faolligini rivojlantirishdan iborat.

Modulning vazifalari:

“Jismoniy tarbiya instruktori” yo‘nalishida tinglovchilarning zamonaviy kasbiy bilim, ko‘nikma, malakalarini takomillashtirish va rivojlantirish;

tinglovchilarning ijodiy-innovatsion faollik darajasini oshirish;

jismoniy mashqlarni o‘rgatish jarayoniga zamonaviy axborot-kommunikasiya texnologiyalarini samarali tatbiq etilishini ta’minlash;

jismoniy mashqlarni o‘rgatishning innovasion texnologiyalari va ilg‘or xorijiy tajribalarini o‘zlashtirish;

“Jismoniy tarbiya instruktori” yo‘nalishida malaka oshirish jarayonlarini fan va ishlab chiqarishdagi innovatsiyalar bilan o‘zaro integrasiyasini ta’minlash.

Modul bo‘yicha tinglovchilarning bilimi, ko‘nikmasi, malakasi va o‘zlashtirishga qo‘yiladigan talablar

“Harakatli o‘yinlarni o‘qitish uslubiyati” modulini o‘zlashtirish jarayonida amalga oshiriladigan masalalar doirasida:

Tinglovchi:

jismoniy tarbiya mashg‘ulotlarini o‘tkazishga qo‘yiladigan talablarni;

“Alpomish” va “Barchinoy” maxsus testlari talablarini;

sport sohasida erishilgan yangi yutuqlar, ilmiy natijalar, yaratilgan ilmiy adabiyotlarni;

jismoniy tarbiya funksiyalari va vositalarini;

respublikamiz sportchilarining xalqaro musobaqalarda erishgan natijalarini;

soha bo‘yicha ilg‘or xorijiy tajribalarni, xorijiy tildagi manbalardan foydalanishni;

noan’anaviy sport anjomlarini qo‘llash metodikasini;

jismoniy tarbiya mashg‘ulotlarining fiziologik-psixologik asoslarini;

jismoniy sifatlarni tarbiyalash asoslarini;

jismoniy tarbiya mashg‘ulotlarni rejalashtirishni;

maktabgacha yoshdagi bolalar uchun ta’qiqlangan mashqlarni;

gimnastika nazariyasi va metodikasini;

harakatli o‘yinlarni turlari va o‘qitish uslubiyotini bilishi kerak.

Tinglovchi:

jismoniy tarbiya mashg‘ulotlarida bolalar organizmida yuzaga keladigan anatomik va fiziologik holatlarini bilish;

jismoniy mashqlar bilan shug‘ullanish va mashqlarning bolalar organizmini umumiy rivojlanishiga ta’sirini bilish;

jismoniy tarbiya mashg‘ulotlarini o‘tkazishda uning vositalaridan foydalana olish;

boshlang‘ich gimnastika mashg‘ulotlarini o‘tkazish metodikasini qo‘llash;

jismoniy tarbiya mashg‘ulotlarini tashkillashtirish shakllari va xususiyatlarini bilish;

jismoniy tarbiya mashg‘ulotlaridagi yuklamalarning bolalar organizmiga ta’siri, toliqish va tiklanish jarayonlarini bilish;

bolalarni yoshiga mos harakatli o‘yinlarni tanlash va o‘yinlarni tashkil eta olish **ko‘nikmalariga** ega bo‘lishi lozim.

Tinglovchi:

jismoniy tarbiya mashg‘ulotlarini o‘tkazishga qo‘yiladigan talablar asosida tashkil etish;

sog‘lomlashtirish-jismoniy tarbiya tadbirlarini tashkil etishda zamonaviy uslublaridan foydalanish;

soha bo‘yicha ilg‘or xorijiy tajribalar asosida jismoniy tarbiya mashg‘ulotlarini tashkil etish va o‘tkazish;

jismoniy tarbiya mashg‘ulotlarini hayot faoliyati xavfsizligi qoidalariga asosan tashkil etish;

maktabgacha yoshdagi bolalar uchun ta’qiqlangan mashqlardan jismoniy tarbiya mashg‘ulotlarini o‘tkazishda foydalanmaslik;

zamonaviy jihoz va texnik vositalarni jismoniy tarbiya mashg‘ulotlarida qo‘llash;

bolalar yoshiga mos harakatli o‘yinlarni tanlash;

maktabgacha ta’lim tashkilotlarida sog‘lomlashtirish-jismoniy tarbiya tadbirlarini tashkil etish va o‘tkazish malakalariga ega bo‘lishi zarur.

Tinglovchi:

jismoniy tarbiya mashg‘ulotlarini o‘tkazishda uning vositalaridan foydalanish;

jismoniy tarbiya mashg‘ulotlarini tashkil etishda hayot faoliyati xavfsizligi qoidalari asosida tashkil etish;

jismoniy tarbiya mashg‘ulotlarini o‘tkazish noan’anaviy sport anjomlaridan foydalangan tarzda tashkil etish;

jismoniy tarbiya mashg‘ulotlarini o‘tkazish noan’anaviy sport anjomlaridan foydalanish;

mashg‘ulotlarni tashkil etish va o‘tkazishning samarali texnika va taktikalaridan foydalanish;

sog‘lomlashtirish-jismoniy tarbiya tadbirlarini tashkil etishda zamonaviy metodlardan foydalanish;

jismoniy tarbiya mashg‘ulotlarini pedagogik texnologiyalardan foydalangan holda o‘tkazish;

jismoniy tarbiya mashg‘ulotlarida zamonaviy jihoz va vositalarni qo‘llash **kompetensiyalariga** ega bo‘lishi lozim.

Modulning o‘quv rejadagi boshqa modullar bilan bog‘liqligi va uzviyligi

Modul mazmuni o‘quv rejadagi “Bolalar psixologiyasi”, “Pedagogning professional kompetensiyasi va mahorati”, “Bolalarda morfofunksional o‘zgarishlar”, “Maktabgacha ta’lim tashkilotlarida hayot faoliyati xavfsizligi”, “Jismoniy tarbiyada xorijiy tajribalar”, “Jismoniy tarbiya nazariyasi va uslubiyati” kabi o‘quv modullari bilan uzviy bog‘langan holda tinglovchilarning kasbiy tayyorgarlik darajasini orttirishga xizmat qiladi.

Modul bo‘yicha soatlar taqsimoti:

T/r	Modul mavzulari	Tinglovchining o‘quv yuklamasi soatlari				
		Auditoriya o‘quv yuklamasi				
			Jumladan			
		Jami	Nazariy	Amaliy mashg‘ulot	Ko‘chma mashg‘ulot	Mustaqil tayyorgarlik
1.	Harakatli o‘yinlarning tarixi va tasnifi	2	2			
2.	Harakatli o‘yinlarni tashkil qilish shakllari, o‘rgatish va o‘tkazish. uslubiyati	2	2			
3.	Milliy harakatli o‘yinlar	2	2			
4.	Harakatli o‘yinlarni tarbiyalanuvchilar yoshiga mos holda tanlash.	2		2		
5.	Harakatli o‘yinlarning o‘tkazish qoidalari va tarbiyaviy ahamiyati.	2	2			
6.	Kichik, o‘rta, katta va tayyorlov guruhlarida harakatli o‘yinlar orqali sport o‘yinlari elementlarini o‘rgatish.	4		4		
7.	Kun tartibidagi jismoniy tarbiya mashg‘ulotlarida harakatli o‘yinlarni qo‘llash	2		2		
	Jami:	**16**	**8**	**8**		

NAZARIY TA’LIM MAZMUNI

1-mavzu. Harakatli o‘yinlarning tarixi, tasnifi

Reja:

1.1. Harakatli o‘yinlarning kelib chiqish tarixi.

1.2. Harakatli o‘yinlarni davrlari.